

Lance Armstrong - Konec legendy

Miroslav Škrobánek

Mezinárodní cyklistická unie UCI se ztotožnila v pondělí dne 22. října 2012 s trestem USADA – doživotním zákazem činnosti (zpětně od 1. ledna 1998) pro výše uvedeného cyklistu. Současně UCI také uvedla, že se nebude odvolávat ke Sportovnímu arbitrážnímu soudu (CAS) do Lausanne a tím přímo stvrdila, že je trest definitivní...

Prezident této Unie Ir Pat Mc Quaid (63 let, v nejvyšší funkci prezidenta od roku 2006) doslova vyobcoval tuto legendu z řad cyklistů, když uvedl: „Armstrong již mezi nás nepatří“. A dále dodal: „Je možné, že lidé, kteří udělali chyby v minulosti, mohou pomoci naší budoucnosti.“

I když to bude možná pro mnoho cyklistů a také fanoušků velice smutný pád této modly, je to skutečně jediná možná cesta, jak očistit cyklistiku, hlavně silniční – etapovou, a vrátit jí její čest a smysl pro „férové“ soutěžení. Je možné také konstatovat, že současné vedení UCI „sklízí“ plody práce bývalého vedení v čele s nizozemským prezidentem Heinem Verbruggenem, který byl vládcem v letech 1991–2006 a do této doby také spadá i doba největších dopingových případů v tomto sportu, které však vyplouvají na povrch až teď.

Ted' je již jisté, že Tour de France nebude mít po sedm dlouhých let (v období mezi lety 1999–2005) žádného vítěze, protože i soupeři Armstronga podváděli. Dokonce se v jednom ročníku stalo, že by se mohl celkovým vítězem stát závodník až na desátém místě v pořadí, jako jediný snad „čistý“, kterého však znali jenom nejskalnější příznivci „Staré dámy“, jak je často Tour familiérně přezdívána. Všichni ostatní byli zapleteni do dopingu.

Hlavním strůjcem tohoto odhalení se stal šéf Americké antidopingové agentury USADA Travis Tygart a pro některé fanoušky a cyklisty je nepřítelem číslo jedna.

Tento mocný muž v této oblasti, který je jen tak mimochodem stejně starý jako cyklista (41 let), míval dle svého vyjádření za svůj sportovní vzor právě Armstronga. Šéf USADA, který řídí tuto mocnou organizaci od roku 2007 (od roku 2002 je jejím zaměstnancem), prohlásil: „Vždy jsem věděl, že chci udělat něco jinak. Přemýšlím stále o tom, jak změnit svět k lepšímu.“

Spis USADA o Armstrongovi čítá na jeden tisíc stran. K výsledku či svědectví bylo předvedeno celkem jedenáct jeho bývalých kolegů, kteří s ním jezdili v jedné stáji, a dalších patnáct osob, které v té době byly členy pelotonu nebo se nějakým způsobem podílely na jeho chodu (šéfové stáji, lékaři, terapeuti, maséři).

Abychom si byli schopni alespoň částečně uvědomit sílu USADA, je nutné uvést, že její rozpočet na jeden kalendářní rok přesahuje 14 milionů amerických dolarů (tj. necelých 286 mil. Kč) a zároveň spolupracuje s nejlepšími americkými právníky, což je velice důležité v této zemi. Solventnost a kvalita její práce jí umožňuje se pustit i do velkých kauz a to hlavně v těch případech, když mají jasné usvědčující materiály ve svých rukou.

K Armstrongově kauze se jim podařilo nashromáždit množství jednak nepřímých důkazů – např. svědectví jeho kolegů a také přímé důkazy – zjištěné zakázané látky v odebraných vzorcích, hlavně ty, které byly již dávno odebrány a uskladněny, ale ve své době neexistovaly detekční přístroje na jejich odhalení.

Již dříve se Tygart podílel na akci „BLANCO“ a dále v roce 2006 na potrestání vítěze Floyda Landise (který potom jako první svědčil proti Armstrongovi), zlaté olympioničky Marion Jonesové a Justina Gatlina, cyklistovi Tyleru Hamiltonovi a objevení dopingu v baseballu.

Zaměřuje se především na „velké ryby“, tj. slavné, bohaté a významné sportovce.

Dřívější předseda zdravotní komise USADA Daniel Eichner o svém tehdejší šéfovi prohlásil: „Když vyhlásí svůj záměr, hned mu uvěříte. Jemu jde hlavně o to, aby bránil čisté sportovce. O nic jiného se přitom nezajímá.“

Jindy zase Tygart prohlásil: „Slyšel jsem mnoho sportovních a životních příběhů. Mnozí sportovci zanechali svojí aktivní činnosti jenom proto, protože secítili okradeni těmi, kteří podváděli se zakázanými látkami“.

Vyšetřování kauzy Armstrong mu zabralo téměř dva roky. Někdy to měl i složité, protože Americké federální úřady, které zároveň vyšetřovaly utrácení peněz jejich daňových poplatníků v „Armstrongově“ stáji US Postal, odmítly se podílet na dalším vyšetřování mimo území USA. Tygart však chtěl dotáhnout tuto kauzu do zdárného konce, a tak se do vyšetřování a hledání dalších usvědčujících materiálů hlavně v Evropě pustil sám. Nenechal se ničím odradit a nakonec zvítězil.

Pod tíhou usvědčujících faktů a důkazů Armstrong nakonec svůj boj proti USADA vzdal a tak přiznal svoji vinu a tím přijal i porážku.

Christian Prudhomme, jinak šéf Tour de France mj. prohlásil: „Příběh Lance je příběhem opravdového talentu, který zbloudil. Musíme zároveň říci, že nebyl jediným zapleteným jezdcem. Musíme se také podívat kolem a potrestat i ostatní.“ Dá se skoro říci, že špičkoví cyklisté té doby, z nichž někteří ještě pokračují ve své kariéře, byli a jsou zapleteni s dopingem. Jmenujme alespoň některé: Alex Zuelle, Jan

Ulrich, Floyd Landis, Tyler Hamilton, Ivan Basso, Alberto Contador, Joseba Beloki, Andreas Kloeden, David Millar, Dave Zabriskie, ředitel US Postal Johan Bruyneel a další...

Zdá se, že potrestání Armstronga po sportovní stránce je pouhým začátkem dalších neblahých událostí, které na něj vbrzku určitě dopadnou a to v okamžiku, kdy se začne propadat jeho dolarové konto a bude muset vrátet peníze z výher, platu ve stáji a také sponzorských smluv. Návrhy žalob hlavně z Francie (výhry z Tour de France) jsou už připraveny k odeslání a další ředitelé závodů již nyní sepisují svoje žádosti. Pro Armstronga je to o to složitější, že výhry ze závodů rozděloval určitým klíčem pro všechny jezdce své stáje. Na předních místech této výplatní listiny údajně figuroval i jeden oddaný český domestik. K žádostem o vrácení peněz se kromě ředitelů závodů přihlásili i jeho sponzoři, např. Pojišťovací společnost SCA požaduje 12 mil. dolarů...

Podle francouzského listu Le Monde stála zatím dopingová aféra tohoto cyklistu 600 miliónů korun a to je jenom začátek.

Armstrong byl také donucen odstoupit z čela nadace „Livestrong“, kterou sám založil a také se staral o příliv dolarů na její konto, buď prodejem žlutých plastových náramků s názvem nadace, nebo i reklamní účastí na různých maratonech (např. v Bostonu a v New Yorku) a také účastí na dobročinných akcích a závodech např. v triatlonu. Pro nadaci, která podporuje boj proti rakovině, kterou sám v 25 letech úspěšně překonal, sehnal mnoho miliónů dolarů.

Sponzoři neopouštějí pouze Armstronga, ale i celou cyklistiku. Jedná se hlavně o dlouholetého sponzora Rabobank, která do cyklistiky dávala obrovské peníze a vlastnila i svou profi stáj. Další finanční problémy určitě způsobí odchod společností Nike, Trek, Anheuser-Busch, RadioShack, výrobce brýlí Oakley aj., které budou požadovat i finanční náhrady za ztráty, které se mohou vyšplhat až do desítek miliónů dolarů.

Na závěr tohoto článku si ještě nastíníme způsoby, jak Armstrong a jeho kolegové podváděli a proč nebyly jejich podvody tak dlouho objeveny.

Protože se Armstrong téměř výlučně účastnil pouze Tour de France, tím měl i určitou výhodu před ostatními, protože se při mimosoutěžních odběrech, kdy by byl s největší pravděpodobností pozitivní, velice umně skrýval před dopingovými komisaři. Ostatní závodníci, kteří se umístili na závodech nejvyšší kategorie do 3. místa, podstupovali automaticky dopingové kontroly a to platilo i pro další vylosované závodníky z pelotonu. Samozřejmě museli všichni špičkoví závodníci uvádět místa svého pobytu, a když nebyli přistiženi na těchto místech třikrát v průběhu osmnácti měsíců, měl automaticky následovat trest. To se ale nedělo. Profitýmy i sám Armstrong měli své „detektivy“, kteří hlídali vstup do hotelů, kde závodníci přebývali, a ihned dávali avízo závodníkům, kdyby se snad zjevil neočekávaně nějaký neohlášený komisař. Často se jim také dostávala nezákonně dopředu informace

o tom, kdy přijedou dopingoví komisaři. Většinou to věděli v předstihu několika hodin či dokonce dnů, a tak se mohli náležitě „připravit“ na odběry, aby byli čistí.

V případě, že komisař i přesto pronikl do nějakého komplexu utajeně, nejdříve šli na kontrolu závodníci, kteří měli vše v pořádku a zároveň všemožně zdržovali, aby mohli ostatní použít krycí látky, např. na snížení počtu erytrocytů. Všichni výše uvedení cyklisté zapojení do programu EPO byli průběžně informováni o tom, jaký je jejich stav červených krvinek a zdali mohou jít bez strachu na dopingovou kontrolu či nikoliv. Nutno ovšem ještě podotknout, že přesto že krevní transfúze a EPO byly zakázány již v roce 1998, daly se objevit ve vzorcích až od roku 2001, kdy byla vynalezena účinná metoda pro jejich zjišťování. Cyklisté také obcházeli zákaz používání EPO tím, že si pravidelně aplikovali přímo do žil mikrodávky EPO a tím mátlí komisaře, protože nárůst červených krvinek byl velice malý, a tak jim to většinou „prošlo“.

Také docházelo ke zneužívání terapeutických výjimek (TUE) třeba pro možnost užívání kortikoidů a to tím, že se falšovaly lékařské zprávy a tím byla možnost užívat určité, pro zdravé sportovce zakázané, látky. Dokonce se falšovaly i předpisy na léky, když se předepisovaly zpětně, aby měl některý ze závodníků alibi pro použití určité látky.

Mnozí ze závodníků se obávali v průběhu své kariéry svědčit proti Armstrongovi, protože by tak mohli přijít o své lukrativní zaměstnání. Přiznání k užívání zakázaných látek a výpověď proti Armstrongovi končila v drtivé většině případů okamžitou výpovědí.

Na závěr tohoto článku vlijeme trochu optimismu do žil. Předseda UCI Pat Mc Quaid řekl: „Náš sport se rozhodnutím o doživotním zákazu činnosti toho cyklisty dostal na křižovatku a pevně věřím, že má cyklistika budoucnost. Dnešní mladí cyklisté si nezaslouží, aby byli cejchováni za prohřešky minulosti. Nezaslouží si, aby platili za Armstrongovu éru.“

Také zavedení zákazu používání jehel (injekcí či infúzí), tzv. „no needle policy“, k jiným než medicínsky nezbytným zákrokům, by mělo v UCI přispět k omezení dopingu v cyklistice. K tomuto rozumnému pravidlu se již připojily i další sportovní federace – veslování, atletika...

Je možné, že horší časy jsou již skutečně na ústupu. Podle vědeckých výzkumů a měření na určitých úsecích etap Tour de France ve srovnání s časy z dob Armstrongových jsou časy delší a také dojezdy zkoumaných etap jsou zhruba o deset až patnáct minut slabší. To může být neklamným znakem toho, že jsou cyklisté dnes čistší, protože se jeví jako nepravděpodobné, že by trénovali méně než v minulosti...

Dalším pozitivním krokem v této kauze je i to, že byl snad již definitivně do konce svého života vyloučen z „pomoci“ sportovcům neblaze proslulý „Dr. EPO“ – Ital Ferrari, který byl již doživotně odsouzen Italským olympijským výborem v případě dr. Donatiho. Později zase „vyplaval“ v kauze

BALCO a teď mu snad dala USADA konečně smrtící ránu. Tento „doktor“ také v minulosti jednou prohlásil, že EPO je neškodné a že má podobný vliv na zdraví sportovce jako vypití deseti litrů pomerančového džusu. Je jenom škoda, že nepracoval raději v zemědělství a nevěnoval se výrobě ovocných šťáv, když je o neškodnosti EPO tak přesvědčen. Pro srovnání je to asi taková pravda jako popírání holokaustu za II. světové války. Úmrtí sportovců na předávkování EPO hovoří jasnou řečí.

Do již klasického nesmiřitelného boje se také pustili MUDr. Jan Hnízdil a RNDr. Jan Chlumský.

MUDr. Hnízdil tvrdí, že Armstrong přitáhl do cyklistiky sponzory a peníze, s čímž nelze než souhlasit. Jeho druhý názor, že: „Bez dopingu již nebude vrcholové cyklistiky“, je však scestný.

Na druhé straně bojovník za čistotu sportu bez dopingu a šéf Exekutivy Antidopingového výboru ČR RNDr. Jan Chlumský prohlašuje, že i když pojedou cyklisté o něco pomaleji, bude to stejně vzrušující podívaná na boj muže proti muži v kopcích jako dříve. Dr. Chlumský dále tvrdí, že je případ Armstrong jenom vyvrcholením dřívější liknavosti funkcionářů UCI v tomto boji, protože se zdá, že někteří funkcionáři cyklisty dokonce kryli a řádně netrestali za jejich prohřešky. Chlumský k tomu doslova řekl: „Mezinárodní cyklistická unie UCI sklízí to, co před dvaceti lety sama zasela. Tehdy se proti dopingu bojovalo velice nedůsledně, nebo spíše nebojovalo vůbec“.

Ještě před potvrzením rozhodnutí USADA nejvyššími představiteli cyklistiky se k této kauze vyjádřil i prezident WADA John Fahey. Podle jeho názoru by měli v UCI „sundat klapky z očí“ a přehodnotit svou minulost. „Když se ohlédneme, je jasné, že byl doping rozšířený,“ řekl. A pokud je to tak, pak je logické položit si otázku: „Kdo proti němu bojoval? Proč ho nezastavili?“ Nyní je prý zvědavý, co UCI udělá pro to, aby se debakl Armstronga a celé cyklistiky již nikdy neopakoval.

Velice podezřelé jsou i dva dary, které v minulosti poskytl UCI sám Armstrong. Konkrétně se jednalo o částku 25.000 USD v roce 2002, která měla dotovat vzdělávací projekt UCI pro mládež o nebezpečí dopingu a dále 100.000 USD v roce 2005 na nákup analytického přístroje na zjišťování EPO v těle závodníků, které sám bral!!!

Také světové deníky se věnují této kauze, např. list Guardian napsal: „Pravdou je, že Lance Armstrong spáchal pod dohledem UCI největší loupež, jakou sport kdy viděl“.

Nejvyšší představitel Mezinárodního olympijského výboru Jacques Rogge potvrdil, že bude muset Armstrong vrátit svoji olympijskou medaili ze Sydney (bronz ze soutěže v časovce jednotlivců), avšak na druhé straně se zatím neobává o olympijskou budoucnost cyklistiky. Zatím asi vyčkává, jaké opatření udělá UCI i celá cyklistika v této oblasti...

Také organizátoři a pořadatelé sportovních akcí mimo cyklistiku se již nechávají slyšet. Vedení maratonu v New Yorku již přispěchalo s prohlášením, že vymazalo Armstronga ze svých výsledkových

listin z let 2006 a 2007, kdy se umístil na 869. resp. 232. příčce, a to i přesto, že závodil za svoji nadaci boje proti rakovině „Livestrong“. Pořadatelé stejného běhu v letošním roce v Chicagu ho ihned po zveřejnění výsledků vyšetřování USADA raději už ani nepustili na start. Asi nejbolestnějším dopadem této kauzy pro samotného Armstronga, kromě vyschnutí zatím nabobtnalých kont, bude ztráta společenské prestiže. V tomto dovedou být hlavně Američané velice důslední až krutí. Již nikdy nebude pozván mezi americkou smetánku – jiné sportovní celebrity, senátory ani prezidenty. Za pár let si nikdo na něj už ani pořádně nevzpomene. Bude žít v osamění a absolutní izolaci od dění ve společnosti. V minulosti se o tom přesvědčili např. O.J. Simpson, Marion Jonesová a jiní, i když důvody izolace nebyly vždy stejné. Krom toho mu hrozí i vězení, protože např. ve Francii je užívání, přechovávání a distribuce látek jako je EPO a anabolika trestné.

Hlava chobotnice byla uřezána, teď jde ještě o to, jak zneškodnit její chapadla.